

occidentalem unam zabolon una & per terminum zabolon a plagis
orientali usq; ad maris plagam gaduna. & sup terminum gad ad
plagam austri in meche. & erit finis de ha mar usq; ad aquas cen
tra dicionis. Cades con mare maguū. haec est terra quā mē
tis. insor tem. Tribub; isrl. & haec partitiones earū. dicitur
& hui; egressus ciuitatis. a plaga septentrionali quingentos
quatuor milia. mensurabis. & porte. ciuitatis. momib; tri
bul; isrl. Portares a septentrione. porta. zarubina. porta
rada una. porta leuuna. & ad plagam orientalem. Quingentis
& quatuor milia. & portae tres porte ioseph una porte beniamin
una. portadan una. & ad plagam meridianam quingentos
& quatuor milia mēieris postam simeonis unam postam isachar
unam. Postam zabolon unam & ad plagam occidentalem quin
gentis & quatuor milia postae eorum tres poste gaduna poste
aser una poste neptalim una. per circuitum decem & octo
milia & nomen ciuitatis gelladio dñs ibidem. amen

EXPLET HIEZEL DEL PROPHETA

INCIPIT PROLE LVSE

Qui helem prophētā iuxta septuaginta interpretēs
dñi saluatoris. ecclesie. non legunt. utentes theodocionis
edicione. & hoc cur acciderit. nescio. siue enim quia sermo
chaldaicus est. & quibusdam propriis azib; a nostro eloquio dis
crepat. Noluēr septuaginta. interpretēs a se dem. lineas in
translatione seruare. siue sub nomine eorum abatione facio.
quoniam satis. chal deam. linguam. sciente. editis editis libris
siue aliud quid cause. & tūc it ignorans. hoc unū adfirmare

Possum quod multum a ueritate discordat: & rectius iudicio repudi
 atus sit. sciendum quippe danieli magamae. & ebraicis
 quid eliteris. Sed chaldaei. eo sermone conscriptus. & unam hie
 meae. pericopen iob quoque cum aribus; calingua habere plurimam.
 societate demque. & ego. adulescentulus post quintilianam & tullulec
 cionem. ac flores. & horicis. Cum me in lingua huius pistri
 num. seclusissem. & multus sudor. multoq; tempore. in excopis
 sem hamillantiis tridentia que uerba resonare. & quasi per
 scripta ambulans raru desup lumen aspiceret. In pezi nouissime
 indamelem. & tanto tedio affectus sum ut desperatione subita omne
 uiderem laborem uolueri contemnere aerum ador tantem
 hebraeo. & illud mihi sua lingua gregorius inzeret. labor om
 ma uicis in probus. quum in uidebar scilos inter eos caepi rursum dis
 cipulus esse chaldaicus. & ut uesatear usq; ad presentem diem.
 Magis possum sermonem chaldaicu legere. & intellegere quam
 sonare. haec accidit ut de difficultate uobis danielis ostenderem.
 quia apud haebreus nec susanna habet historia. nec innum.
 triu pueroru. nec belis draconis que fabulas. Quas nos quia in to
 to. orbet desperserunt. Uer uante possita eiusq; uigulantes ubi
 cemus. ne uideremur apud imperitius magnam partem. uolu
 minis de truncasse. Audiu ego quendam de praeeptoribus.
 iudaoru cu susanne deridete historia. & agite zone scio
 quod dicit esse confictam. illud oppert quod origine quoque.
 africanus opposuit. Et oim. ομοια χασι τω το γειν in εξι
κακ ιτιο το υτι πινος τι πι κα ι; De grego sermone.
 descendente. cuius rei nos intellegentia nris hanc possumus.
 dare. ut uerbi gratia dicamus ab arbore ilice dixisse eu.
 ilice percas. & alenta scilicet mentem te comminuat. Angelus.

uel non leuiter per eas audientur id est flexibilis ducantur ad mortem.
siue aliud quid ad arbores nomen conueniens. Deinde tantum fuisse
omnibus; pueris caui labatur. Ut in camino aestuantis incendii
trouiderent. & per ordinem ad laudandum. elementa omnia puocasset.
Aut quod miraculum diuine aspirationis indicium. uel draconem
intersecum offapias. uel sacerdotum belis. Machinas de praehon
sas. quem magis sollicita prodicis uiri. quam prophetae essent son
ppetrata. Cum uero ad habacuc uenerat. & de uidea ad chal
deam raptum dico foru lectuabat. Quae rebat exemplum ubi
legissemus in toto ueteri testamento quemquam scorum. In uolua
set corpore. & in puncto hore tanta terrarum spacia transisse.
Cum quidam enostris sauis promtuolos ad loquendum. he
zechiel adduxisset in medium. & chices eum de caldea in
deam fuisse translatum derisit hominem. & quipso uolummi
demonstrauit hiezechielem in spiritu fuisse transpositum.
Denique & apostolum nostrum uidelicet ueterudicum uirum. &
qui legem ab hebraeis de discessit non fuisse causum affirmare.
Sed raptum in corpore sed dixisse. siue in corpore. siue & traacor
pus nescio de scit. His & talibus argumentis apocryphas in
libro de esse famulas arguebat superquare lectoris arbitrio
iudicium relinqueris. Illud amoneo non haberi damelem.
apud hebreos inter prophetas. sed inter eos qui. ANO. IPAD.
a gio grapha conspserunt in tres siquidem partes omnes.
abeis scriptura diuiditur. In legem in prophetas in a tiopa.
id est in quinque. & octo & undecim libros. de quo non est huius
temporis desistere quae autem. & hoc propheta immo contra
hunc librum porphirius obicit testes sunt me & hudius euse
bius appollinaris quimultis. Uersuum milibus eius. Uae samae.

respondentes nescio an gurgulio latoris satis fecerint unde obsecro
 uos. Opaula. & cythotium fundatis prome addum plices.
 unquam in hoc corpore culosum. Semiam aliquid gratum uobis.
 unde ecclesiae dignum posteris praesentium quippe iudicis
 non satis mouer. Quae in utraque parte aut amore labun
 tur aut odio; **EXPLICIT PLOLOCYS**

INCEPIT DANIEL HEL PROP

DNO. Tercio regni ioracim redi iuda uenit nabu
 chodinosor rex babilonis hierusalem & obsedit
 eam; & tradidit in manu eius ioracim
 regem iudae. & partem uasoru domus di.
 & asportauit eam tra sennar in domum di sui.
 & uasa intulit in domum thesauri di sui.
 & ait rex assanaz praeposito eunuchorum
 suorum. Ut introduce res de filiis isrl & de semine regio.
 & aramoru. Pueros in quib; nulla est macula de oros forma.
 & eruditos omni sapientia; Carios scientia & doctos consi
 plina. & qui possint stare in palatio regis. ut doceret eos litte
 ras & lingua chaldeoru. & constituit eis rex ^{biliuari} ammona p singulos
 dies decibus & de uino unde bibebat ipse uenit ^{rei} trib; annis.
 postea starent in conspectu regis; fuerunt ^{rei} ginteras de filiis
 iuda danibel annamas misahel & ariariss & imposuit eis praep
 positus eunuchoru nomina. Danieli balasar. & annama
 strach. misahel misach. & ariariss abdenago. Pro
 posuit autem danibel in corde suo ne pollueretur mensa regis

neque deum potius eius, & rogavit eunuchorum prae-
positum. ne contaminaretur. Dedit autem dñs danieli
gracia & misericordia. in conspectu principis eunucho-
rum. & ait princeps eunuchorum addamhelem. Ti-
mido ego dñm meum regem qui constituit uobis cibum &
potum. quasi uiderit uultus uestros macilentiores. p̄
caeteris adolescentibus coaeuis uestris. Condemnabit
caput meum regi, & dixit daniel ad malassar. quem
constituerat princeps eunuchorū sup daniel. ama-
niam. misahel. & azariam. Temptanos obsecro ser-
uostuos diebus decim. & dentur nobis legumina ad ues-
cendum & aqua ad bibendum; & contemplare uultus
nostros. & uultus puerorū qui uescuntur ^{de} cibo regio; &
sicut uideris. facies cum seruis tuis; qui audito sermo-
ne huius modi temptauit eos diebus decim. Post dies autē
decem. apparuerunt uultus eorum meliores & corpō
lenciores praecomnibus pueris qui uescuntur ^{de} ci-
bo regio; Porro malassar tollebat cibaria & uinum potus
eorū; dabatque eis legumina; Pueris autē his dedit
scientiam & disciplinā in omni libro. & sapientia; Dani-
heli autē intellegentiā omnium uisionū & somniorum;
Conpleuit itaq; diebus post quos dixerat regi ut intro-
ducerentur. Introduxit eos praepositus eunuchorū
in conspectu nabuchodinosor; Cūq; locutus fuisset &
non sunt. inuenta deum uersis. Talis ut daniel & azaria

Nite terunt in conspectu regis & omne uerbum sapientiae
 & intellectus quod disciscitur est ab eis & inueniunt in eis
 decuplum super cunctos haruolos & magos quierant in unum
 uerso regno eius. Fuit autem ^{lat} daniel helus que ad annum
 primum ^{cyri} ~~et~~ regis, ^{qui} JHANNO ^{tristac?} secundorum nabocho nosor.
 Uidit nabochodinosor somnum & ^{tristac?} coniecturatus est spiritus eius &
 somnum eius fugit ab eo. Praecepit ergo ^{tristac?} ut conuocarentur
 haruoli & magi & malefici & caldei & indicarent
 regi omnia sua. Quia uenisset. steterunt coram rege;
 & dixit ad eos rex. Uidit somnum & mente confusus. Ignoro
 quid uiderit. Responderunt quae chaldei regi syriace;
 Rex macedonum uive. die somnum seruis tuis & interpretacionem
 eius indicabimus. & respondens rex ait chaldaeis;
 Sermo recessit a me nisi indicaueritis mihi somnum & con
 iecturam eius. Peribitis uos & domos uestrae publica
 buntur. Si autem somnum & coniecturam eius narraueritis.
 Praemia & dona & honorem multum accipietis. ame
 somnum igitur & interpretacionem eius. indicate mihi. Re
 sponderunt secundo atque dixerunt. rex somnum dicat ser
 uis suis. & interpretacionem illius indicabimus. Respondit
 rex. & ait. certonoui quia tempus redimitis. scientes quod
 recesserit a me sermo. Si ergo somnum non indicaueritis.
 mihi una est de uobis sententia. Quod interpretacionem
 quoque fallacem & deceptionem plenam composueritis ut lo
 quamini mihi donec tempus pertransseat. somnum itaque
 dicite mihi ut sciam quod interpretacionem eius ueram
 loquamini. Respondentes ergo caldei coram rege dixerunt.

Non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit implere.
Sed neque regum quisquam magnus & potens uerbum hu-
iusmodi suscitatur ab omni harolo & mago & caldeo.
Sermo enim quem tu queris rex grauis est. nec reperitur.
quisquam quindies illum in conspectu regis. & ceptis die-
bus quorum non est cum omnibus conuersatio. Quo audi-
to. rex in furore. & ira magna. praecepit ut periret
omnes sapientes babilonis. & egressa sententia sapi-
entes interficiebantur. Querebatur quedam hel & socii
eius ut periret. Tunc daniel requisit de lege atque
sententia ab arioch. principem militiae regis. Qui egressus fue-
rat ad interficiendos sapientes babilonis. & interrogauit eu-
m quia rege acceperat potestatem. Quam ob causam tamen crudelis
sententia. a facie eius & regis egressa. Cum ergo rem in-
dicasset arioch danieli. Daniel ingressus rogauit regem.
Ut tempus daret sibi ad solitudinem indicandam regi. & ingressus
fuit in domum suam annaniaeque misaheli & azariae sociis suis
indicauit negocium. Ut quaerent misericordiam a facie dei. Cae-
lisa praerogatio. & non periret. daniel & socii eius. Comestores
sapientibus babilonis. Tunc danieli per uisionem nocte
mysterium. reuelatum est. & daniel benedixit deo celi & locutus
est. Sic nomen dei benedictum. a seculo & usque in seculum.
Quia sapientia & fortitudo eius sunt. & ipse mutat tempora
& aetates transiit. regna adque constituit. Datur sapi-
entiam intelligentiam. disciplinam ipse reuelat profunda.
& abscondita & nouit in tenebris constituta. & lux cum eo.
Tibi idem patrum meorum confiteor rex; laudo quia sapientiam.

& fortitudine dedisti. & nunc ostendisti mihi quaero zaimmus.
 Quia sermonem regis aperuisti nobis. Post haec daniel ingressus.
 ad arioch. quem constituerat rex ut perderet sapientes babilonis.
 Sic locutus est sapientes babilonis nephas. Introduc me in conspec-
 tum regis. & solutionem reginarum rabo. Tunc arioch festinus intro-
 duxit daniellem ad regem & dixit ei. Inveni hominem.
 desiliis transmigrationis iudeae. qui solutionem regi adnun-
 cia. Respondit rex & dixit danieli cuius nomen erat.
 baltasar. Putas ne uere potes indicare mihi somnium.
 quod uidi. & interpretationem eius. & respondens daniel
 coram rege ait. Misertum quod rex interrogat. sapientes.
 magi & arioli & haruspices non queunt indicare regi.
 Sed deus in caelo reuelans mysteria. Qui indicauit tibi rex.
 nabo chodonosor que uentura sunt. nouissimis temporibus.
 omnium tuum. & uisionis capitis tui incubilitudine huius in memo-
 ris sunt. Turge cogitare coepisti in stratu tuo. quid esset.
 futurum post haec. & qui reuelat mysteria ostendit tibi.
 que uentura sunt. mihi quoque non in sapientia quae est.
 in me plusquam in cunctis uuentibus. sacramentum hoc re-
 uelatum est. Sed ut interpretatio regi manifesta fieret.
 & cogitationes mentis tuae scires. Turge uidebas & ecce
 quasi statua una gradis statua illa magna. & statura sub-
 i^{mi} stabat contra te. & intuitus eius erat terribilis. huius sta-
 tuae caput & auro optimo erat. Pectus autem & brachia
 de argento. porro uenter & femina ^{ora} scere. tibiae autem.
 ferreae. potum quaedam pars erat ferrea quaedam ficti-
 lis. Uidebas ita donec abscessus est lapis sine manibus.

in reposita
 orans uerum
 mago & calu
 t. nec repen
 ds. & cepi
 acio. Quae
 accepit in
 a sententia
 quaedam ha
 fuit de lege
 gis. Quae
 & interroga
 causam tam
 Cum ego gona
 sis rogaueru
 in regi. De
 asariae scio
 in asacat. U
 sciat eius. Com
 rusionem noc
 at de celi & lo
 isq; in fecul
 lapsu mutat
 dicit. Dan
 euelat profu
 ta & lauat
 laudo qd ap

& percussit statuam in pedibus eius ferreis & stercilib;
& comminuit eos. Tunc contritasunt pariter ferrum
testas argentum & aurum. & redacta quasi in fauillam.
aestuae autem aere raptasunt uento. nullusque locus inuen-
tus est eis. Lapis autem qui percussit statuam factus est
mons. ^{Tunc rex} daniellem in sublimem & tulit. & munera magna
& multa dedit ei. & constituit eum principem super omnes
prouentias babilonis. & praefecit magistrum super
cunctos sapientes babilonis. Daniel autem postula-
uit a rege. & constituit super opera pueritiae babilonis
sedrac. misach & abdenago. ipse autem daniel erat in fo-
ribus regis. j.

Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitu-
dinem cubitorum sexaginta latitudinem cubito-
rum sex. & statuit eam in campo dor & in prouincia
babilonis itaque nabuchodonosor rex. misit ad con-
gruos satrapas. magistratus & iudices du-
ces & arrannos. & praefecit. Omnesque principes re-
gionum. ut conuenirent ad dedicationem statuam quam posuerat
nabuchodonosor rex. Tunc congregati sunt satrape ma-
gistratus & iudices duces & arranni & optimates quierant
in potestatibus constituti. & uniuersi principes regionum
ut conuenirent ad dedicationem statuam quam excoerat.
nabuchodonosor rex. stabat autem in conspectu statuam
quam posuerat. nabuchodonosor rex. & protereo clamabat
ualentibus uobis dicitur populis. tribus & linguis. In hoste
qua audieritis sonitum tibiae & fistulae & charye sambucarum.

& psalterii. & simfoniae & uniuersi generis musicorū
cadentes adorate statuā aureā quam constituit nabu
chodonosor rex. si quis autē non prostatus adostue
rit. Eademora mittetur in fornacē ignis ardentēs

Dost haec igitur statem. ut audierunt omnis.
populi sonitū tubae fistulae & cithare.
sambucae & psalterii & simphonie & omnis
generis musicorum. Cadentes omnis populi
& tribus & linguae adostuerunt statuā auroam.
quam statuerat nabochodonosor rex. Statimque
& in ipso tempore accedentes iurichal daei accusaue
runt iudaeos. Dixerunt que nabuchodonosor.
reg. *hebraeae* & *chaldaee* *terrenū* uue. *Turk* posuisti decretum ut
homines homo qui audierit sonitum tubae fistulae & cith
hast sambucae & psalterii & simfoniae & uniuersi ge
neris musicorū. prosternat se & adorast statuā auroam
si quis autē non procedens adorauerit mittatur in fornacē
ignis ardentēs. sunt ergo iurii dei quos constituisti super
opera regionis babiloniae sedrae misach & abdenago. U
misti contempsere serunt *hebraeae* decretum tuū dī tuus non colunt.
& statuā aureā quam constituisti non adorant. Tunc nabue
hodonosor in furore & ira p̄cepit ut adducerent. sedrach
misach & abdenago. qui festim adducas. in conspectu tuo.
Pronuncians que nabuchodonosor dixit eis. uetene sedrach
misach & abdenago deos meos non colitis. & statuam
antē quā constituisti non adoratis. Nunc ergo si estis pa
ra. quacūq; hora audieritis sonitū tube fistulae & cithare

sambucarum & salterii & simphonie omneque generis musicarum.
Proderunt uos & adorare statuam quam feci. quod si non adoste-
neritis. Eadem horam te in fornace ignis ardentis & quem
deus queripiat uos de manu mea.

Respondentes. sedrach & abdenago dixerunt regi. na-
buchodonosor non oportet nos deactes responderi.
Ecce enim deus noster quem colimus potest torpescere nos
de camino ignis ardente & de manibus tuis & liberare.
Quod si noluerit notum sit tibi rex quia deus tuos non colimus
& statuam. autem quam existis non adoramus. Tunc nabucho-
donosor repletus est. furore & aspectus faciei illius immutatus
est. super sedrach. misach. & abdenago. & precepit ut succende-
retur fornax septuplum. quam succendi consueuerat. & uiris
forassimis de exercitu suo iussit ut ligatis pedibus sedrach.
misach. & abdenago. mitterent eos in fornacem ignis ardente.
& confestim uiri illi uincula cum braciis suis. & caryis & calca-
menas. & uesibus missisunt in medium fornacis ignis ardente.
Nam iussio regi surgebat. fornax autem succenserat nimis.
Horro uero illos qui miserant. sedrach misach. & abdenago inter-
fecit flamma ignis. Uiri autem hiis de. tres. sedrach misach.
& abdenago. ceciderunt in medio camini ignis ardentis colligati.

Quas saguuntur: IN AERIBUS. uoluntatibus: non uer-
peri: STABILABANT. In medio platee laudantes deum
& benedicentes domino. stans autem azarias orauit. sic aper-
tens que os suum in medio ignis ait. Benedictus es domine.
patrum nostrorum. & laudabilis. & gloriosum nomen tuum in seculum
quia iustus es in omnibus. quae fecisti nobis. & in uersa opera tua
uera. & in ueritate. & omnia iudicia tua. uera.

Judicia enim uera fecisti iudex omnia quem dixisti super &
 super ciuitatem sciam patrum nostrorum hierusalem. quia
 inuerritate & iudicio in dixisti omnia haec propter peccata
 nostra. Peccaumus enim & inique egimus. recedentes
 a te & deliquimus in omnibus. & precepta tua non audiuimus
 nec obseruauimus nec scimus sicut preceperas nobis ut bene
 nobis esse. Omnia ergo quem dixisti super nos. & unuer
 sa quae feces nobis uero iudicio fecisti. & stradixisti nos in
 manibus inimicorum iniquorum & pessimorum pauariorumq;
 & regi iniusto & pessimo ultra omnem terram & nunc nos pos
 sumus aperire. Confusio & obprobrium facti sumus ser
 uis tuis & his qui colebant te. Neq; sumus tradas nos in p
 palium propti nomen tuum & ne dissipet testamentum. neque
 auferas misericordiam tuam a nobis. Propter abraham
 di lectum & isaac seruum tuum. & israh sem tuum quibus locu
 tus es pollicens. Quod multiplicares semen eorum sicut stal
 las caeli. & sicut arenam quae est in litore maris. qui ad ne
 imminuta sumus plus quam omnes gentes sumus quae humiles
 in uniuersa terra hodie propter peccata nostra. & non est
 in tempore hoc princeps & ppheta & dux. neque holocaustum
 neque sacrificium. neque oblatio. neque incensum neque locus
 primiciaru coram te ut possimus inuenire misericordiam.
 sed mamma contrita & spu humilitatis suscipiamur.
 sicut in holocausto. arillum. & taurorum. & sicut in milibus.
 agnorum pinguium sic fiat sacrificium nostrum. in conspectu tuo.
 hodie ut placeat tibi quoniam non est. in confusio. confidentib;
 in te. & nunc sequimur in toto corde. & amemus te. & que
 rimus.

— faciem tuam ne confundas nos sed fac nobiscū iuxta.
— mansuetudinē tuā. & secundum multitudinem misericor-
— diae tuae. & seruos in mirabilibus tuis. & da gloriā no-
— minis tui dñe. & confundantur omnes quos tenent ser-
— uis tuis mala. Confundantur in omnipotentia. & robur
— eorū conteratur. sciant quia tu es dñs d̄s solus & glorio-
— sus super omnem terrarū. & non cessabat. qui miserat.
— eos ministri regis succendere fornacem naphtha & stipula
— & pice & malleolis. & effundebatur flamma super forma-
— cem cubitas quadraginta nouem. & erupit & incendit
— quo repperit iuxta fornacem de chaldeis. Angelus autem
— dñi descendit cū azaria & locus eius in fornacem & cecidit
— sit. flammam ignis de fornacem. & fecit medium fornacis.
— quasi uentum roris flantem. & non caegit. eos omnino ignis.
— neq; constrixit. nec quicquam molestiae intulit.
— Tunc tres quasi ex uno ore laudabant. & glorificabant.
— & benedicebant dō in fornace. dicentes;

Benedic tus es. dñs d̄s patrum nostrorum. &
— laudabilis. & sup exaltatus in sc̄ta. & bene-
— dictum nom̄ glorie tuae. quod ē. sem̄ & lau-
— dabile. & sup exaltatū in omnibus sc̄t̄is.
— Benedic tus es. in templo sancto glorie tuae
— & sup laudabilis. & sup gloriosus. in sc̄ta.
— Benedic tus es. in throno regni tui. & super lauda-
— bilis. & sup exaltatus. in sc̄ta. Benedic tus es.
— qui intueris. abyssos. & sedes sup cherubim. & lau-

& sup exaltatus in secula. Benedictus es. infirmam tu caeli.
& laudabilis & gloriosus. in saecula ;

Benedicite omnia opera dñi dño. Laudate & sup
& exaltate eum in secula ; Benedicite angeli dño laudate
& super exaltate eum in secula ; Benedicite caeli
dño laudate & sup exaltate eum in secula ; Benedicite aque omnis
quae sup caelos sunt dño. laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite omnes iurantes dñi dño laudate & sup exaltate eum in secula.
Benedicite sol & luna dño laudate. & sup exaltate. eum in secula ;
Benedicite stelle caeli dño laudate & sup exalta eum in secula ;
Benedicite omnes in beretros dño laudate & sup exaltate eum in se.
Benedicite omnis sps dño laudate. & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite ignis & aestus dño. laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite frigus & aestus dño laudate. & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite rores & pruinae dño laudate & sup exaltate eum in secula.
Benedicite gelu & nubes dño laudate. & sup exaltate. eum in secula ;
Benedicite glacies & nives dño t. & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite noctes & dies dño laudate. & sup exaltate. eum in secula ;
Benedicite lux & tenebre dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite fulgura & nubes dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite iras dño. laudate. & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite montes & colles dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite universa quae in terra dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite fontes dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite maria & flumina dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite caeli & omnia quae moventur in aquis dño laudate & sup exaltate eum in secula ;
Benedicite omnes uolucres caeli dño laudate & sup exaltate eum in secula ;

Benedicite omnes bestia & pecora dño laudate & super exaltate
eum in secula. Benedicite filii hominū dño laudate & super
exaltate eū in secula. Benedicat isrl dño laudate & super exal
tate eū in secula. Benedicite sacerdotes dño laudate & super
exaltate eum in secula. Benedicite serui dñi dño laudate &
super exaltate eū in secula. Benedicite sps & anima iustorū
dño laudate & super exaltate eum in secula. Benedicite sc̄i &
humilis corde dño laudate & super exaltate eū in secula
Benedicite annania. azaria misahel dño laudate & super
exaltate eū in secula. Qui eruit nos de inferno & saluos fecit
nos de medio ardentis flammæ & de medio ignis eruit nos.
Confitemine dñe qm̄ bonos qm̄ in seculum misericordia eius.
Benedicite om̄s religiosi dño & deorū laudate & confitemini

quia in omnia secula misericordia eius.

Hucusque non habet in hebreo & que p̄sumus de heo dno
nis edicione translata sunt.

Tunc nabucho donosor rex obstupuit & surrexit
propere & ait opamatus suis. nonne tres viros mi
simus. in mediū ignis conpediatis. qui respondentes
dixer̄ regi. uere rex respondit & ait. ecce ego uideo
uiros quatuor solutus & ambulantes in medio ignis
nihil corruptionis in eis est. & species quarta similis
filio dī. Tunc accessit nabucho dinosor. ad ostium
fornas ignis ardentis. & ait. sedrach. misach. & abdenago
serui dī. & celsi. egredimini. & uenite. statim que exiit sunt
sedrach. misach. & abdenago. de medio ignis. & con
gatus. sacrapiae. magistratus. & iudicis & potentes. regis.

Contemplabantur viros illos quoniam nihil potestatis ha-
 buisset ignis in corporibus eorum. & capillus capitis eorum
 non esset adustus & sara baraeorum non fuisse immutata.
 & odor ignis non transisset per eos. & erumpens nabucho
 donosor ait. **B**enedictus deus eorum sedrach. in deluca.
 misach. & abdenago. qui misit angelum suum & eruit seruos su-
 os. quia crediderunt in eo. & uerbum regis immutauerunt.
 & raderunt corpora sua. Ne seruirent. & ne adorerent.
 omnem deum. & excepto deo suo. Ame ergo positum est. hoc decretum
 ut omnis populus & tribus & lingua. Quaecumque locuta fuerit blas-
 phemia contra deum. sedrach. misach. & abdenago dispareat.
 & domus eius. uastetur. Neque enim est deus alius qui possit ita
 saluare. Tunc rex. promouit sedrach. misach. & abdenago.
 in prouincia babilonis. Nabuchodinosor rex omnibus
 populis. & gentibus. & linguis quae habitabant in uniuersa
 terra. Pax uobis. multiplicetur signa. & mirabilia fecit.
 apud me deus excelsus. placuit ergo mihi. predicare signa
 eius. quia magna sunt. & mirabilia eius quia forma. &
 regnum eius regnum seculi. & potestas eius in genera-
 tionem. & generationem. **E**go nabucho donosor
 qui susceperam in domo mea. & florens in palatio mea.
 somnium uidi. quo deperterunt me. & cogitationes mea e.
 instrato meo. & uisionis capitis mei. conturbauerunt me.
 & pro me propositum est. deestum. ut intro ducerentur in conspec-
 tum meo. cum sapientis. babilonis. & ut solutione. somni. indi-
 carent mihi. Tunc exierant huiusmodi. magi. chaldei. & a-
 rus pisces. & somnium narraui. in conspectu eorum & solutionem.

eius non in di caueſ. mihi. Donec collega in greſſu
in conſpectu meo daniel. cuius nom baltasar. ſecun
dum. nom dimer. quia b e ſpm deoru ſerim in ſem
ipſo. & ſomnu corameo locutus ſum; baltasar. prin
ceps hariolorum. quem ego ſcio quod ſpm ſcorum.
habeas in te. & omne ſacramtum non eſt in poſſibile
tibi. Viſiones ſomnioru meoru quas uidi & ſolu
eorum naſſe. uisio capitis mei. incubil meo. uidi
& ecce arbor. in medio terrae. & altitudo eius. in

Magna arbor. & foras. & proceritas eius con
tingens caelum. 7. Aſpectus illius erat uſq; ad ter
minos. u. uerſa terrae. 7. Folia eius pulcer
& fructus eius. nimirum. & ex ea uerſoru. in
ſup ea. habitabant animalia & beſtae. & in
mis eius. conuerſabantur uolucres caeli. & ex
ueſcebatur omnis caro. Uidebam. in uisione capiti
mei. ſuper ſtratū meū. & ecce unguis. & ſc̄s de cae
diſcendit. clamauit forator. & ſic ait. ſuccidite ar
borem. & p̄cidite ramis eius. & eu dicit. ſoluite
& diſp̄zite fructū eius. ſu ḡiant beſtae.
— quae ſub ter. oas. & uolucres. deramiſ. eius.
— Uerum tam. ſerim. radicū. eius in terra ſinte
— & alligetur unguis. ferro. in herbis.
— que ſoris ſunt. & rore caeli. tingatur.
— & cum ſeris. pars eius. in herba terrae.
— cor eius. ab humano commutetur. & cor
— fere de ſere. & ſeptem. tempora mutentur.

superum in sententia uigilum. decretum est. & sermo sanctorum
 & patrum donec cognoscatur uiuentes. quoniam dominatur excel-
 sus in regno hominum. & cuiuscumque uoluerit dabit illud.
 & humilimum. hominem constituit super eo. Hoc somnium.
 uidi egypte nabucho donosor. tu ergo balasar. Interpretatio
 nonem narra festanus. Quia omnes sapientes regnum ei.
 non queunt solutione medicorum tibi. Tu autem potes quia
 spiritus sanctorum. deorum uincit est. Tunc daniel cuius nomen balasar.
 Caepit intra semetipsum. tacitus cogitare quasi hostium.
 & cogitationes eius. conturbabant eum. Respondens autem.
 rexit. balasar. somnium. & interpretatio eius non con-
 turbat te. Respondit balasar & dixit dominum somnium tuum
 his qui te oderunt. & interpretatio eius hostibus tuis.
 Arborem quam uidisti sublimem atque robustam
 cuius altitudo pertransit ad caelum & aspectus illius in
 omnem terram. & ramus eius pulcherrimus. & fructus eius.
 nimis & esca omnium in ea. super eam habitantes.
 bestias agri. & ramus eius. commorantes aues caeli.
 Tu es iste qui manifestatus es. & inualuisti. & magnitudo
 tua. erexit. & peruenit usque ad caelum. & potestas
 tua. inter terminos uniuersae terrae. quod autem uidisti
 regem uigilem & somnum descendere de caelo. & dicere. suc-
 cidite arborem. & dissipate uillam atque caeam. germen.
 radicem eius. in terra dimittite & inuincatur ferro.
 & aere in herbis foris. & rore caeli. conspergatur.
 & cum feris suis pabulum eius donec. septem. tempora.
 commorentur super eum. haec est. interpretatio senten-
 tiae. atque summi. quae superuenit super dominum meum regem.
 & eicient te ab hominibus & cum bestis feris erit habitatio tua.

recollega m...
 nom balasar...
 coru som m...
 sum balasar...
 quod som s...
 non est m...
 quas uide...
 incubilime...
 & altitudo...
 proderat...
 us erat...
 oia eius...
 amuer...
 & bestiae...
 uresca...
 rom inu...
 euzil...
 fic ac...
 e. & cu...
 angant...
 de ram...
 eius inter...
 tate in...
 i. tin...
 yba terr...
 m...
 pora m...

& fenum urbos comedas & rores caeli infunderis. septem
quoque tempora donec scias quod dominetur excelsus super reg-
num hominum & cumque uoluerit de illud; Quod autem
precepit. ut reliqueretur germen radicem eius id est arbor
regni tui tibi manebit postquam cognoueris potestate
esse caelestem; Quam obrem. hoc consilium meum placeat
tibi. & peccata tua elemosinis redime. & iniquitas tua
misericordus pauperum forsitan ignoscat delictis tuis om-
nia. uenerunt super nabuchodonosor regem; Post finem
mensium duo dicem in aula babilonis deambulabat
respondit querebat. nonne haec est babilon magna
quam ego aedificavi in domum regni. in robore fortitudinis
meae. & in gloria decoris meae. Cum adhuc sermo es-
set in terris uox de caelo ruit tibi dicitur nabuchodo-
nosor rex regnum transit a te. & ab omnibus te erui-
ent & cum bestis. feris erit habitatio tua; Fenum quasi
bos comedas & septem tempora mutabuntur super te
donec. scias quod dominetur excelsus in regno homi-
num. & cumque uoluerit de illud; Eadem horam ser-
mo repletus est super nabuchodonosor. & omnibus erui-
tus est. & fenum urbos. comedit & rores caeli corpus eius
infecit; Donec capilli eius in similitudinem. aquilarum
crescerent & unguis eius quasi auium; Igitur post fine-
dierum ego nabuchodonosor oculos meos ad caelum
leuaui & sensus meus redditus est mihi; & lassimus
benedixi & inuentem. in sempiternum laudaui &
glorificavi. quia potestas eius. potestas sempiterna
& regnum eius. in generationem. & generacionem
& omnes habitatores terrae. apud eum in nihilum reputantur

iuxta uoluntatem enim sua facit in infirmitatibus caeli quam ha
 bitat in orbibus terrae. & non est qui resistat manui eius & dicat
 ei. quare fecisti. In ipso tempore sensus meus. reuersus ad
 me. & ad honorem regni mei decorum que uenerunt. & si
 guramea reuersa est ad me. & opamatus mei. & magistra
 tus mei requisierunt me. & in regno meo constructus sum.
 & magnificencia. amplior reddita est mihi.

Tunc igitur ezechabacho donosor laudo & magnifico. & glo
 rioso regem caeli. quia omnia opera eius uera & iuae
 eius iudicia. & gra dientes in superbia potest humiliare.
 Baltasar rex facit grande conuiuū opamatus suis mille.
 & unusquisque secundum suam bibebat ad laetiam. Praecipit
 ergo tam temulentis. ut affererentur uasa aurea & argentea.
 quae portauerat nabuchodonosor pater eius de templo quod
 fuit in iherusalem ut biberent eis. & opamates eius.
 & uxores quae eius. & concubinae. Tunc ablata sunt
 uasa. aurea quae portauerat de templo quod fuerat
 in iherusalem. & biberant eis. & opamates eius.
 uxores & concubinae eius. bibebant uinum. & laudabant
 deos suos aureos & argenteos & aereos. Ferreos. lig
 neos quae. & lapideos. In eadem horam appaeruer
 digiti quasi manus hominis. scribentes contra candelabrum.
 in superficie parietis aulae regiae. & rex as
 picebat arculos. manus scribenas. tunc regis fa
 cies commutata est. & cogitationes eius per turbabat
 eum. & conpates uinum eius. soluebantur. & genua eius
 ad se inuicem conlidebantur. & clamauit ita quae
 forator. ut introducerent mazos chaldeos & harospi
 ces. & proloquens rex ait sapientibus. babilonis.

quicumq; legere scribaturam hanc & interpretationem
eius manifestam mihi fecerit. Pappum uestidum
& torquem auream habebit in collo & ter tuis in regno
meo erit. Tunc ingressi omnes sapientes regis non po-
tuerunt. scripturam legere nec interpretationem indi-
care regi. Unde & baltasar satis confusus est. &
vultus illius immutatus est sed & optamatus eius turba-
bantur. Regina autem prostrata cacci deuit regi & opta-
matibus eius domum conuiuii ingressa est. & proloquens
ait. & ego in regnum uenenon conturbent cogitationes tuae
neque facies tua immutetur est uir in regno tuo qui spiritum
deorum seorum habet in se. In diebus patris tui scien-
tia & sapientia inuentus. in eonam & isenabochodo-
nosor pater tuus. principem maiorum incantatorum
chaldeorum & aruspicum constituit eum pater in qua-
tuus. esse quia spiritus amplior & prudentia intellegen-
tiaque interpretatio somniorum & ostensio secretorum
ac solutio legatorum inuentus in eo hoc est in damhel
Cuius posuit nomen baltasar nuncque damhel. uoce
tur. & interpretationem narrabit. Itur intro-
ductus est. damhel costum rege ad quem prouator.
rege ait. Tu es damhel de filiis captiuitatis iudae.
quam ad duxit rex pater meus da iudaea. Audiui.
d&e quom spiritum deorum habes & scientia intelligen-
tia que ac sapientia. amplior inuentus sit in te. & nunc
in uocatus sis in conspectu meo sapientes magi. ut
scripturam hinc legent. & interpretationem eius.
indicarent mihi. & nequi uerunt sensus sermonem
huius edicere. Porro ego audiui d&e quod possis

obscuram interpretari & ligata dissolvere. fieri
 ualis scripturam legere & interpretationem indicare
 mihi. Purpura uesti eris & torquem aurum circa
 collum tuum habebis. & tertius in regno meo prin
 ceps eris. adque respon dens daniel ait coram rege.
 Munera tua sint tibi & dona domus tuae alterida.
 scripturam autem legam tibi & interpretationem
 eius ostendam tibi. Orax dñs altissimus regnum &
 magnificenciam & honorem dedit nabuchodonosor
 patri tuo. & propter magnificenciam quam dederat ei.
 unuersi populi tribus & lingue tremebant. eum.
 Quos uolebat interficiebat & quos uolebat percuciebat
 quos uolebat. exaltabat & quos uolebat humiliabat.
 quando autem eleuatus est cor eius. & sps illius of
 firmatus est. ad sup biam. Depositus est desolatio.
 regni sui & gloria eius ablata est. & asilus hominu.
 erectus est. sedes cor eius cum bestis positum est & cu
 onagri erat habitatio eius. fenum quoq; ut bos
 comedebat. & rore caeli corpus eius. infecum est do
 nec cognusset quo d potestate habeat altissimus.
 in regno hominum. & quecuque uoluerit suscitabit
 sup illos. Tu quoque filius eius baltasar non humi
 liasti cor tuum. cum sares haec omnia. sed aduer
 sum dominatorem caeli eleuatus es & uasa domus
 eius. allata coram te. & tu. & opamatis. tu &
 uxores tuae. & concubines unu bebistis. in eis
 Deos quoque argenteos & aureos. & aereos ferros.
 ligneosq; & lapideos. quoniam uidet. neq; audis.
 Neq; sen eum. & laudasti. Porro dñm qui habet flammam

qui in manus sua & omnes vias tuas non glorificasti,
Iudaeo a beomissus est articulos manus qui scripsi hoc
quod & aratum est. Haec autem scriptura quaedam
gesta est. manie. thecel. phares. & haec interpre-
tatio sermones. manie. numeravit de regnum tuum.
& complevit. illud thecel appensum est. & statum. &
muentum est. minus habens. phares. diuisum est.
regnum tuum & datum est medis & persis. Tunc iuben-
ter. eze induit. est. daniel purpura & circumda-
ta est. torques aurea colloquitur. & predicatum est
deo quod habere potestatem. tercius in regnum
Eadem nocte interfectus est. baltasar rex chaldeos
& darius medus successit in regnum annus natus saezin
radnos. Placuit dario & constituit super regnum su-
um. satrapas. xx. Ut essent in toto regno suo & super
eos. principes tres. & quibus daniel unus est
Ut satrapae illius redderet rationem. & sic non sus-
tinet molestiam;

Signatur daniel superabat omnes principes. & sa-
trapas. quia spiritus dei amplior erat in eo. Porro
sic cogitabat. constituit eum super omne regnum
in de principes. & satrapae quaerebat occasionem.
Ut inueniret danieli & laetate regni nullam quae-
santiam. & supinatione. sepperire potuerunt; eo quod
si delisset. & omnis culpa & suspicio. non inueniretur.
meo. Dixerunt ergo viri illi non inueniemus danieli
huic aliquam occasionem. nisi forte. in lezodisu;
Tunc principes. & satrapae subleperunt. regi. & sic
locati sunt. ej. Dariae sic. in aeternum in uas;

Consilium inierunt cuncti principes regni magistratus &
 sacripes & seniores & iudices ut decretum imperatorum &
 eat. & edictum ut omnis qui peccaverit aliquam peccationem
 aquocūquedō. & omne usq; ad dies xxx. Nisi ad tunc
 mutator in lacu leonū; Nunciatq; h. confirma senten-
 tiam. & scribae decretum ut non immutetur, quod
 statum est a medis atque psis; Nec suaricase cuiquam
 liceat; Porro rex darius proposuit edictū & statuit quod
 cum danhel conperisset; Id est statutu legem; Ingressus
 fuit domum suā & fenestris aperas in caenaculo suo;
 contrahierusalem tribus temporib; in die flectebat.
 genua sua; & adorabat confitebatur que coram dō suo
 sicut ante consueverat; Viri igitur illi curiosius inqui-
 rentes inuenerunt danhelem. orantem & obsecran-
 tem dñm suum; & accedentes locuti sunt rez sup edicto;
 & numquid non constituit. ut omnis homo qui roga-
 ra quemquā. de die & omnibus usque ad dies triginta;
 Nisi tunc mittatur in lacum leonū ad quod respondens
 ait. Uerum sermo iuxta decretum medorum atque psarum.
 quod suari non licent; Tunc respondentes dixerunt cor-
 rex danhel de filiis captiuitatis iudae non curuit.
 de lege tua. & de edicto quod constituiti; sed tribus
 temporibus p diem. orabat obsecransque sua. ;
 Quod uerbum cum audisset rex. factus est contristatus est.
 & p danhele posuit cor. ut liberaret eum. & usque
 ad occasum solis laborabat. ut eruerit illum. ;
 Viri autem illi intellegentes regem dixerunt sermo
 qualis. medorum. atque psarum; Ut omne
 decretum. quod constituerit non liceat. immutari; ;

Tunc rex precepit. & ad duxerunt danhelem
& miserunt eum in lacum leonum. Dixitque rex
danheli d's tuus quem colis. ipse liberabit te
allatus quod est lapis unus & positus super os lacu.
Aquem obsignavit rex anulo optima
tum suorum. Nequid fierit. contra danhel
& habuit rex in domum suam & dormiunt incena
tus ab inon sunt allati conameo. Insuper & somnus re
cessit ab eo. Tunc rex primo de luculo consurgens
festinus ad lacum leonum perxit. Adpropinquans
quod elacum danhelem uoce lacrimabili inelamant.
& affatus est eum. Danhel serui diuinentes d's tuus
cui tu seruis semper putas ne ualeat liberare te leo
nibus. & danhel respondens ait rex in aeternum
in uae. D's meus misit angelum suum & conclusit
horum leonum. & non nocuerunt mihi quia conameo. in suam
inuenta est in me. sed & conameo rex delictum non feci
Tunc rex uehementer iratus est. super eo & danhelem.
precepit. educi de lacu. Eductus que est. danhel.
& lacu de nulla laesio inuenta est. meo quia credidit
de suo. Iubenti autem regi adducti sunt uiri illi qui
accusauerunt danhelem & in lacum leonum mis
si sunt. ipsi & filii. & uxores eorum & non perue
nerunt usque ad pavementum lacu. Donec eriperent
eos leonis omnia ossa eorum comminuerunt.
Tunc darius rex scripsit uniuersis populis tribus
& linguis habitant in uniuersa terra. Pax uobis mul
tiplex cur a me constitutum est. deest cum. ut in uniuerso
imperio & regno meo. tremescant. & pauescant d'm dant

Ipse ē. cum dī uiuent & aeternus in secula & innumerans.
Non dissipabitur & potestas eius usque in aeternum
Ipse liberator atque saluator faciens signa & mirabilia
in caelo & in terra. qui liberavit danielē de manibus
regum. Porro daniel p̄seuerauit usque ad regnum
darii. regnum. que erit. persae.

No primo balthasar regis babilonis daniel.

A somnium uidit. uisio autem capitis eius in cu-
bilisuo & somnium scribens breui sermone
comprehendit. summatim que p̄c̄rimzē ait.

Auidebam uisione ea nocte & ecce quat tu-
or. uenti caeli pugnabant in mare magno; & quat-
tuor bestiae. gignis ascendeabant de mari diuersē
inter se; prima quasi leaena & alas habebat aquilae.
aspiciebam donec. auulse sunt alae. eius. & sub-
uolata ē de terra. & sup pedes quasi homo stetit
& cor eius datum ē ei. & ecce bestia. alia similis urso.
in parte stetit. & tres ordines erant in ore eius &
in dentibus eius. & sic dicebant ei. surge comede car-
nes plurimas; post hoc aspiciebam & ecce alia.
quasi pardus & alas habebat auis quatuor super
se. & quatuor capita erant in bestia & potestas da-
ta ē ei. post hoc aspiciebam in uisionem noctis.
& ecce bestia quarta terribilis ad quem inuicibilis.
& fortis nimis. dentes ferreos habebat magnos.
comedens atq; comminans & reliqua pedibus
suis. conculcans. Dissimilis autem erat
caeteris bestiis quas uideram ante eam
& habebat cornua decem considerabam.

cornua & ecce cornu aliud paruulum ortum ē de medio caeli
& tria decem tribus euulsas a facie eius; & ecce oculi qua-
si oculi homines erant in cornu isto. & os loquens in gentes;
Aspicebam donec trompositi sunt & antiquos cherus sedit;
Vestimentum eius quasi nix candidum & capilli capitis eius quasi
lana munda; Troñus eius flammae ignis rotæ eius ignis
accensus; Fluvius igneus rapidus que. egrediebatur a facie
eius: nullia nullium ministrabant ei. & decies milies centena
milia adsistebant ei. Iudiciū sedit & libri apertus. Aspice-
bam propter uocem sermonū. Intendium quos cornu illud
loquebatur & in di quā interfecta esset bestia. & pers-
secti corpus eius & tritidum esset. a deo comburendum
igni; aliarum quoque bestiarum ablata esset. potestas;
& temporum te constituta essent eis. usque ad tempus
& tempus; Aspicebam. ego. in uisione noctis. & ecce
cum nubibus caeli quasi filius homines ueniebat;
& usque ad antiquum dierum puenit. & in conspectu eius
opulerunt; & dedit ei potestatem & honorem.
& regnū & omnes populi tribus ac lingua ipsi seruiunt;
Potestas eius potestas aeterna. que non aufertur
& regnū eius quod non corrumpitur; horruit spūs
meus. ego danhel. territus sum in his. & uisiones capi-
tis mei conturbauerunt me. accessi ad unū dea dsistentibus
& ueritatem quærebam ab eo de omnibus his quæ dixi tibi
interpretacionem. & docuit me habere & magnæ quat-
tuor; Quattuor regna consurgent de terra suscipient.
autem regnum scī dī altissimū. & obtinebunt regnū usque
in seculum. & seculū seculorum; Post hoc uolui diligen-
ter. discere de bestia quarta que erat dissimilis ual de.

ab omnibus & terribilibus nimis; dentes & ungues eius ferreos
 comedebat & comminuebat. & reliquias pedibus suis concu-
 cabat & decoribus decem quae habebat in capite & dea-
 lio quod ostium fuerat; ante quod ceciderunt tria cornua.
 Decurro illo quod habebat oculus & os loquens zarchia
 & maris erat caeteris. aspiciebam & ecce cornu illud fa-
 ciebat bellum aduersum sanctos & preualebat eis. donec
 uent anaqueos dierum & iudicium dedit sanctis excelsi.
 & tempus aduenit. & regnum. obtinuerunt sancti & sicant;
 bestia quae ta. regnum quae tam erit in terra quod manus erit.
 omnibus regibus & deo arbitri uniuersam terram & concu-
 cabit & comminuit eam. Perro cornua decem ipsius.
 regni decem regerunt. & alius consurgat post eos &
 ipse potentior erit prioribus & tres regis humiliabit &
 sermones contra excelsum loquetur. & sanctos alios simul conterit;
 & putabit quod possit mutare tempora & leges & in-
 dentur in manu eius. usque ad tempus & tempore & dimi-
 dium temporis; & iudicium sedebit & auferentur poten-
 tia. & contestatur & disperseat usque in finem. Regnum autem.
 & potestas & magnitudo regni quae est. subter omne caelum;
 datur populo sanctorum alios simul cuius regnum semper terminum
 est. & omnes reges seruient ei. & oboedient. hucusque.
 finis uerbi. ego daniel. multum cogitationibus meis con-
 turbabar; & facies mea mutata est. in me uerbum autem.
 in corde meo. conserua uij

In tertio regis baltasar regis uisio apparuit mihi
 Ego daniel post id quod uideram in principio;
 Uidi. in uisione mea cum esset in insulis castro quod
 est in helam ciuitatem; in uisione autem. in uisione esse me.

suppor tam ulai. & leuauit oculus meus & uidi & ecce
aries unus stabat ante paludem habens cornua
ex celsa & unum excelcius altero atque succrescens.
Postea uidi arialem cornibus uentilantem contra
occidentem & contra aquilonem & contra meridiem
& omnes bestiae non poterant resistere ei. neque liberum
de manu eius; factusque secundum uoluntatem suam. & mag
nificatus est. & ego intellegebam; ecce autem hircus
capistrum ueniebat ab occidente super faciem totius
terrestre. & non tangebat terram; porro hircus
habebat cornu in signa inter oculos suos & uentusque
ad arialem illum cornutum quem uideram. stantem
ante portam. & cucurrit ad eum. in impetu for
titudinis suae. Cumque adpropinquasset propter
arialem. effuditur in eum. & percussit arialem
& comminuit duo cornua eius & non potest aries
resistere ei; cumque eum missus esset in terram concul
cauit; & nemo quibat liberare arialem de ma
nu eius; hircus autem capistrum magnus factus est
nimis; cumque cretuis esset strictum est cornu magnum
& octas cornua quattuor subter illud. per quattuor
uentus caeli; De uno autem ex eis exisset sumest. cornu
unum modicum & factum est grande. contra meridiem & con
tra orientem & contra fortitudinem; & magnificatus est
usque ad fortitudinem caeli; & deiecit de fortitudine
& destitit & conculcauit eas; & usque ad principem
fortitudines magnificatus est; & ab eo tulit iugum
sacrum & deiecit locum sanctificationis eius; Robor autem
datum est. contra iugum sacrificium propter peccata & propter

nentur ueritas inter ra, & facis & p̄sperabitur.
 & audiui unū descēns loquentem. & dix̄ unus s̄c̄s altēsi
 nescio cui loquenti. Usquequo uisio & iuge sacrifi
 cū & peccatū desolationis que factae sanctu a
 rium & fornicatio conculcabitur. & dixit ei usque
 ad uesperē & mane duomilia trecenti & mundabitur
 sanctu arium;

Factum est autē cum uiderem ego danihel uisionem.
 & quererem intelligentiam ecce stetit in cōspectu
 meo quasi species uiri, & audiui uocem uiri inter ual;
 & clamauit & ait, gabrihel fac intelligere istum
 uisionem. & uenit & stetit iuxta ubi ego stabam.
 Cumque uenisset pauens corū in faciem meā & ait
 ad me, intellige fili hominis quā in tem post finis con
 plebitur uisio. Cumque loquererur ad me conlapsus
 sum pronus in terram. & cōtigit me & statuit me in gre
 domeo. dix̄ que mihi. Ego ostendam tibi que futura
 sint in nouissimo maledictionis. quā habet tempus
 finem suū. & scies quem uidisti habere cornua & &
 medorū est atque psarū. Porro hircus caprarum
 & gregorū est & cornu grande quod erat inter
 oculus eius ipse est rex primus. Quod autē fracto
 illo surrexerunt quattuor p̄eo. Quattuor regis
 degente eius consurgent. sed non in fornicatione
 eius. & post regnum eorū cum creuerint iniquita
 tes consurgat rex impudens facie & intelligens p̄po
 sitionis & roborabitur fornicatio eius sed non in uisib; suis.

Supra quā credi potest uniuersa uastabit. & prospera
bitur & facies & interficiet robustos. & populū seorū
secundū uoluntatē suam. & dirigetur dolus in manu
& corpus magnificabit. & incipiarerū omnium oc
cidit plurimus & contrax principem, principum cop
surget & sine manu conteretur. & uisio uespere
& mane que dicta ē uera est. Tu ergo signa uisionem
quia post dies multos est; & ego dāniel langui. & e
grotavi per dies. Cumque surrexissē faciebam
operaregis. & stubebam ad uisionem & non erat
qui inter precā recur;

In anno primo darū filii iasueri de semine medorum
Anno uno regni eius. ego dāniel intellexi in libris
numeri annorum. De quo factus ē sermo dñi
ad heremiam prophētā. Ut conplerentur desola
tiones hierusalem. septuaginta annis. & posui faci
em meā ad dñm dñm rogare & deprecare in uis
sacco & cinere. & orauī dñm dñm meū & confessus
sū & dixi. Obsecro dñe dñm magnaē & terribiles.
custodiens pactū & misericordiam. diligenā tuaē
& custodiens mandata tua; Peccauimus inique
fecimus impie. ezimus & recessimus. & dedinauimus
a mandatis tuis. ac iudicis non obēdimus seruatis
prophētis qui loasunt in uocibus nostris.
principibus nostris patris nostris; Omnia que populo
terre. tibi dñe ius facia nobis autem confusio faci
sicut ē. hodie. uir iuda & habitatoribus hierusa
lem. & omnis isrl. his qui prophesunt. & his qui
procul in uersis terris ad quas eiecisti eos ppter
quā impetravit sup regnū chaldeorum;

iniquitates eorum in quibus peccauerunt in te dñe. nobis
confusio facia ei. regibus nostris principibus nr̄is. & pa-
tribus nostris. Qui peccauerunt tibi autem dño dō nr̄m.
misericordia & propiciatio; quia recessimus. a te &
non audiuimus uocem dñi dñi nr̄i. Et ambulauimus in lege.
eius quam posuit nobis p̄ seruos suos prophetas. & om̄is
iust. p̄ seruaria usunt in legem tuā & dedinauerunt. ne au-
dierint uocem tuam & nullam super nos maledictio &
deus tano quae scripta ē. in libro mor̄si. serui di quia pec-
cauimus ei. & statuit sermones suos quos locutus est.
sup nos & sup principes nostros qui iudicauerunt. nos ut
sup inducere in nos malum magnū quale nunquam fuit.
sub omni caelo. secundum quod faciamus. in hierusalem
sicut scribitur. ē. in lege mor̄si omnem malum hoc uenit
super nos. & non rogauimus faciem tuam dñe dñi nr̄i.
ut reuerteremur ab iniquitatibus nostris. & cogitarem̄.
ueritatem tuā. & uigilauit dñs & adduxit eam sup nos;
Ius aut dñs dñs noster in omnibus operibus suis quae fecit.
non enim audiuimus uocem eius. & nunc dñe dñi nr̄i.
qui eduxisti populum tuū de terra egypti. in manus forti.
& fecisti tibi nomen secundum. diem hanc. peccauimus
iniquitatem. fecimus dñe in omnem uis facia tuā; auer-
tatur obsecro ira tua. & furor tuos ac uirtute tua
hierusalem & monte scō tuo; propter peccata enim
nr̄a & iniquitates patrum nostrorum;

Nunc ergo exaudi dñi nr̄i. orationem seruiti &
p̄staces eius. & ostende faciem tuā sup sanctuari-
um tuum quod deserta ē. Propter rem & ipsū.
inclina dñi nr̄i autem tuā & audi; aperi oculos tuos

& unde desolationem nostram & ciuitatem super
quam inuocatum est nomen tuum. Neque enim iusti-
ficationibus nostris post terminus precum ante fac-
iem tuam secundum satisfactionibus tuis multas & audidit
placare se ad te & fac neminem. propter rem
ipsam dicitur quia nomen tuum inuocatum est super ci-
uitatem. & super populum tuum. Cumque adhuc
loqueretur. & orationem. & confiteatur peccata mea
& peccata populi mei. Ut prosternebam pre-
ces meas in conspectu domus. promitte scio di me.
Adhuc meloquente in oratione. Ecce uir zaba-
hel quem uideram in uisionis principio. Citou-
lans tunc me. in tempore sacrificii. uesperam.
& docuit me. & locutus mihi dixitque. Danhel.
nunc. egressus sum. ut docerem te. & intellexeris
ab eocordio hic primum. precum tuarum. egressus est. sermo
Ego autem ueni. ut iudicarem tibi quia uis deside-
riorum es. Tuerge; anim aduerte sermonem.
& intellege uisionem. Septuaginta ebdomades
ad breuitates sunt super populum tuum & super urbe-
scam tuam. Ut consumatur preuaricatio & finem
accipiat peccatum. & deleatur iniquitas & addu-
catur iusticia sempiterna. & impleatur uisio
& prophetae. & iungatur scos. scorum. Sicut
ergo & anim aduerte absque sermone uiteru.
edificatur hierusalem usque ad christum ducem. ebdo-
mades septem. & ebdomades septuaginta duces.
& rursus a edificabitur platea. & muri man-
na. temporu. & post ebdomades septuaginta duces.

occidat xps. & non erit eius & ciuitatem & sanctuarium.
 dissipabit populus cum duce uenturo & finis eius uastitas & post
 finem belli statuta desolatio; Confirmabit autem pactum multas
 ebdomadas una. & in dimidio ebdomades deficiat hostia & sacri
 ficium. & in templo erit abominatio desolationis; & usque ad con
 summationem & finem perseuetarit. desolatio;

INNO tertio ceteris regis psarum; Uerbum reuelatum est danieli.
 cognomento bathasar; & uerbum uerbum & fortitudo
 magna intellexit que sermone; Intellegenda enim est
 opus in uisione; In diebus illis ego. Daniel lucebam.
 triu. ebdomadarum dieb; Panem desiderabilem non
 comedi & caro & uinum non introierunt os meum; sed neque
 unguento unctus sum donec completentur triu ebdomadarum
 dies; Die autem uicesima & quarta mensis primi etiam iuxta
 flumem magnum quiescebat rex; & leuauit oculos suos & uidi &
 ecce uir unus uestitus lineis & stipes eius acancti auro obrizo;
 & corpus eius quasi crisolitus & facies eius uelut species fulzu
 ris. & oculi eius ut lampas ardens; & brachia eius & quode
 orsim. usque ad pedes quasi species aeris; candentes; &
 uox sermonum eius ut uox multitudinis. Uidi autem. ego.
 daniel solus uisionem; Porro uiri quiescent mecum non
 uiderunt sed terror nimius intruit super eos. & fugerunt in
 absconditum; Ego autem relictus solus uidi uisionem grati
 dem banc. & non remansit in me fortitudo sed & species mea
 immutata est in me; & emarcui ne habui quicquam uirum;
 & au diu uocem sermonum eius & audiens tacebam conster
 natus in faciem meam; Uultus quom eius hiebat terrene;
 & ecce manus. tetigit me. & erexit me super genua mea & su
 per. araculos manum mearum & dixit ad me. Daniel

uir desiderabilis. Intellege uerba quae ego loquor ad te
ista in introitu tuo. Nunc enim ad te missus sum. Cumq;
dixisset mihi sermone istud stetit tremens & ait
ad me uolime uere daniel quia sciebam primo quo
posuisti cor tuum ad intellegendum ut te adflueris
in conspectu dei tui. Exaudita sunt uerba tua
& ego ueni propter sermones tuos. Princeps autem
regni per sarum restat mihi uiginti & uno diebus.
& ecce michahel unus de principibus primus uenit in
adiutorium meum. & ego remansi ibi iuxta sezem per
sarium. Veni autem ut loquerer te que uenturae sunt
populo tuo in nouis simis diebus quoniam adhuc uisio in
diebus. Cumq; loqueretur mihi huiusmodi uerbis de
re uultum meum ad terram & tacuit. & ecce qua
similitudo filii hominis & cecidit labia mea. & aperient
os meum locutus sum & dixi ad eum quid loquerer contra
me. Quoniam in uisionem dissoluta sunt conpax
meae. & nihil in me remansit uirum & quomodo
poterit seruus domini loqui cum domino meo. Nichel
enim in me remansit uirum sed & alius meus inter
dudatur. Quisquam erigatur & cecidit me quasi uisio
hominis. & confortauit me & dixit. Noli timere
uir desideriorum pax tibi confortare & estorubus
Cumq; loqueretur mecum conualui & dixi loquere
domini quia confortasti me. & cum quid scis quare
uenerim ad te. & nunc reuertar ut proeliet aduersus
supremas terrarum. Cum enim egressus appa
ruit princeps gizzorum ueni es. Uerum tamen ad
nunciabo tibi tibi quod scriptum est in scribitur uerba

66
Nemo est adiutor meus in omnibus his. nisi michael princeps
uester. Et ego autem ab anno primo darumedi stabam ut con-
fortarer. Et roborer. Et nunc ueritatem adnunciabo tibi.
Ecce adhuc tres reges stabunt in perside. Et quartus ditabitur
opibus nimis super omnes. Et cum ualuerit duncius suis con-
citabit omnes aduersum regnum zitraxiae. surz & uero rex for-
tis & dominabitur potestate multa. Et faciat quod placuerit
ei. Et cum steterit conteretur regnum eius & diuidetur
inquit tuor uentus caeli. sed non in barthio posteror eius.
neque secundum potentiam illius quae dominatus est. lace-
rabitur enim regnum eius. Et iam inexter nos & cepas his.
Et confortabitur rex austri. Et de principibus eius preua-
lebit super eum. Et dominabitur diuone multa enim do-
minatio eius. Et post finem annorum foederentur.
filia quae regis austri uenit ad regem aquilonis facere
amicitiam. Et non obtinebit. forditudinem barthio. nec
stabit regnum eius. Et trahetur ipsa & qui adduxerunt
eam adulescentes eius. Et qui confortabant eam in tempo-
ribus. Et stabit de germine iudicum eius plancatio. Et ue-
nit cum exercitu. Et ingredietur prouinciam regis aquil-
onis. Et abietur eis & obtinebit in super & deos eorum.
Et scilicet. Uasa quoque preciosa argenti & auri. captiua
duca in egyptum ipse preualebit. aduersus regnum. aquil-
onis. Et intrabit in regnum rex austri. Et reuertetur ad terram suam.
Filius autem eius prouocabuntur & congregabunt mul-
titudinem exercituum plurimorum. Et uenit prope
stans in iudens. Et reuertetur & concitabitur & congre-
diatur cum robore eius. Et prouocatus rex austri. Egre-
diatur. Et pugnet aduersum regnum aquilonis. Et pre-

parabit multitudinem nimiam & dabitur multo de in
manus eius. & capiet multitudinem & exaltabitur cor eius.
& deiciat multa milia sed non preualebit. Conuertetur enim
in aquilonis & preparabit multitudinem multo maio
rem quam prius & in fine temporum annorum que ueni &
propertus cum exercitu magno & opibus nimis. & in tem
poribus illis multa consurgent aduersum regem austri.
Fili quoque p[ro]uaricatorum populi tui & tollentur ut
impleant uisionem. & congruent. & ueni & rex aquilonis
& conportabit aggerem & capieturbes munitissimas. &
brachia austri non sustenebunt & consurgent electi eius.
ad resistendum. & non erit fortitudo. & faciet ueniens
super eum iuxta placidum suum & non erit quista con
tra faciem eius. & stabit inter rex inclita & consumone
tur. in manu eius & p[ro]ne faciem suam ut ueniat ad
tenendum uniuersum regnum eius & recte faciet eum.
& filiam feminarum dabit ei ut ueritat illum & non sta
bit. nec illius erit. & conuertat faciem suam ad in
sulas & capiet multas & cessare faciat principem ob
probrium sui. & ob probrium eius. conuertetur in eu.
& conuertat faciem suam ad imperium terre sue.
& in pinzel. & corruet & non inuenietur. & stabit
in loco eius uilis simus & indignus de cor regio.
& in paucis diebus conteretur. non in furore neq;
in proelio. & stabit in loco eius de spectus & non
tributur ei honor regius & ueni & clam & obti
nebit. regnum. In fratu dulencia & brachia pug
natas & pugnabuntur a facie eius & conterentur
in sup & dux foederis & post amicitias cum eo faciet.

67
dolum. & ascende. & superbit in modico populo. Abundan-
tes & uberes urbes in gredietur. & faciet quae non fecerunt. patres eius
& patres patrum eius. & pueras & puellas & diuicias eorum diffi-
pabit & contrahet firmissimas cogitationes in se. & hoc usque ad tem-
pus & conerabitur fortitudo eius. & cor eius aduersum regem
austri in exercitu magna, & in castris prouocabitur ad
bellum multas auxilium & fortibus nimis; & non stabunt quia
inibunt aduersum eum consilia. & comedentes panem cum eo
contestent illum exercitus quae eius opprimatur & cadent inter-
fecti plurimi. Duorum quoque regum cor erit. ut male faciant
& ad mensam unam mendacium loquentur. & non proficiant quia
adhuc finis in alio tempore & ueruerunt inter se suam
cum opibus multis; & cor eius aduersum testamentum.
sem. & faciet & reuertetur & ueniet ad austrum inter se sua
statu tempore reuertetur & ueniet ad austrum & non
erit prior simile nouissimum. & uenient super eum trietes
& Romam & percucietur & reuertetur & indignabitur con-
tra testamentum sanctuarium; & faciet & reuertetur que & cogi-
tabit aduersum eos qui deliquerint. testamentum sanc-
tuarium; & brachia & eos stabunt & polluent sanctuarium
fortitudinis; & auferent iuges sacrificium. & dabunt abomina-
tionem in desolationem. & impii testamentum simulabunt
fraudulenter. Populus autem sciens dominum suum obtinebit
& faciet & docti in populo docebunt plurimos. & reuertent
in gladio & inflammam in captiuitate & septina dierum;
Cum que corruerint subleuabuntur. auxilio paruulo. &
appla cabuntur eis plurimi fraudulenter & de eruditis
ruent; ut conflentur & olizantur & dealbentur usque ad
tempus presinitum quia adhuc aliud tempus erit.

& facia uirta uoluptatis sua & eleuabitur & magnificabitur
aduersum omnem dñm. & aduersum dñm deorum loquetur magni-
fica & dirige donec compleatur uirtutia ppe uirtutis. quippe
definitio & dñm patrum suorum non reputabit & erit in concupiscenti-
is feminarum nequamquam deorum curabit. Quia aduersum uni-
uersa consurgas. Deum autem maxime in loco suo uenerabitur
& dñm quem ignorauerunt patres eius colat auro & argento &
lapide pretioso rebus que pretiosiss. & tacet ut inuocat maxime
cum dō alieno quem cognouit & multiplicabit gloriam & dabit
eis potestatem ymulas. & terra diuidet in riuo & in tempore
pre finito proeliabitur aduersum eum ex austris & quasi tempestas
ueniet contrarium ex aquilonis. Incurribus & in equitibus &
in classe magna & in yndictis terrarum & conterit & pertransit &
introibit in terram gloriosam & multa conuenit haec autem solae
saluabuntur de manu eius. Edom & moab. & principium filiorum
ammon. & mittat manū suā in terris in terra egypti. non effugiet
& dominabitur thesaurorum auri & argenti in omnibus precio-
sis a egypti. Per libeas quoque & aca hi. operansabit & fa-
ma turbabit eum ab oriente. & aquilonae & ueniet multitudo
magna ut tectis & interficiat plurimos. & sicut taberna-
culū suū. dñe dño. in terra maria. k. sup montem inclitum &
scm. & ueniet usque ad summam tatem eius. & nemo auxiliabitur ei.
In tempore autem illo consurgat michahel princeps magnus
quis stat pro filiis populi tui. & ueniet tempus quale non fuit
ab eo quo gentes esse coeperunt usque ad tempus illud. &
in tempore illo saluabitur populos tuos omnis qui uenit
fuerit scriptus in libro. & multa debis quid dormiunt in terra
pulueris emiglabunt. Alii in uitam aeternam alii in obprobri-
um. ut uideant semper quauitiam docti fuerint fulgebunt.

quasi splendor firmamenti & quoad iusticiam erudiunt multos
 quasi stilla imperpatias ad eternitatis. Tu autem danhel
 claude sermones & signa librum usq; ad tempus statutum per
 transibunt plurimi. & multi plixerit scientia. Quia ergo danhel
 & ecce quasi duo alii stabant unus hinc super ripam fluminis
 & alius inde & altere ripa fluminis & dixi utro quindutus
 erit lineas quae stabat super aquas fluminis usquequo finis horu
 mirabiliu. & audiui utru quindutus erit lineas quae stabat sup
 aquas fluminis. Cum eleuis & dextera & sinistra suam
 in celum & iunxit & periuuentem in aeternum. Quia in tempus
 temporu & dimidium temporis & cum completa fuerit disper
 sio manus populisci complebuntur uniuersa haec. Ego audiui
 & non intellexi & dixi dñem quiderit post haec. & ait. uade.
 danhel quia clausi sunt signa quae sermones usq; ad tempus
 presignitum. Eligen tur & dealbabuntur & quasi ignis pro
 labuntur multi. & impie agunt impii neq; intellegent omnes
 impii. Porro docti intellegent & a tempore cum ablatum
 fuerit in sacrificium & posita fuerit abominatio in desula
 tione. Dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui respicit
 & peruenit ad dies millae trecentis. xxxv. Tu autem uade
 ad presignitum & requiesce. & stabis in sorte tua in fine dierum
 hic usque danhel in hebreo uoluntate Legionis ce
 terra. Quae sequuntur usque ad finem libri de heo
 do nonis editione. TRANSLATA SUNT;

Et erat tur habitans in babilone & nomen eius ioachim &
 accepit uxorem. nomine susannam filiam chelchiae
 pulcherrimis & amentem dñm. Parentes enim illius
 eum essent iusti. Erudierunt filiam suam secundum legem
 moysi. Erat autem ioachim diues ualde & erat ei pomariu.

uicinum domus suae & ad ipsum confluebant iudeos quod esset
honorabilior omnium & constituti sunt duo senes iudices in anno
illo de quibus locutus est dominus. Quia egressae iniquitas de
babilong a senioribus iudicibus qui in debantur rezeze popu
lum istis frequentabant domum ioachim. & ueniebant ad eos
omnes qui habebant iudicia. Cum autem populus reueras
se pmeridie inzyediebatur susanna & deambulabat in
pomario uirisui. & uidebant eam senes cotiche inzyedien
tem. & deambulantem. & carserunt in concupiscentia
eius & euerterunt sensum suum. & dedinauerunt oculos
suos ut non uiderent caelum. Neq. recordarentur iu
dicatorum iustorum. **E**rat tergo ambo uulnestrā amo
re eius nec in dicauer sibi in assem dolorem suum. Cru
bescabant enim in dicare concupiscentiam suam uolentes
concumbere cumea. & obseruabant cotidie sollici
tus uiderē eam. Dixitq. alter ad alterum. eam uel domū
quia pruridi hoste est. & egressi si seceserunt ame. Cumq.
reueras sent uenerunt in unum & sciscitantes ad inuicem
causam conuersisunt concupiscentiam suam. & tunc in
communem statuerunt tempus quando eam possint.
inuenire solam. factum est tergo cum obseruarent diem.
aptum. Inzyes sa ē. aliquando sicut heri. & nudus ter
cius cum duabus solis puellis uoluit que lauare in pomario.
Estus quippe erat & non erat. tibi quisquam pster
duos senes absconditis. & contemplantes eam. Dixit tergo
puellis. affer te mihi oleum & smezmata. & ostia poma
rii claudite ut lauem. & fecerunt sicut pcepere
clauserunt quae ostia pomarii & egressesunt per post
cium. ut afferent que eis seruo nesciebant que senes.

cum

69
maius esse absconditos. Cum autē egressse essent puellas
supplexerunt duos senes & adcurrerunt ad eā & dixerunt
adeam. Ecce ostia pomerii clausa sunt & nemo nos uidet
& in concupiscentia acti sumus. Quam obrem adferre nobis
& committere nobiscū quod insolueris dicemus testimonium
contra te quod fuerit tecum iuuenis & ob hanc causam
demiseris puellas acce. Ingemuit susanna & ait. Angustia
mihi undique. si enim hoc egero mors mihi est. si autem
non egero non effugiam manus uestras. Sed melius mihi
est absque opere incidere in manus uestras quam pec-
care in conspectu dñi. & exclamauit uoce magna susanna
& clamauerunt autem & senes aduersus eam,
& cucurrit unus & aperuit ostia pomerii. Cum ergo
audisset clamorem in pomerio famuli domus irru-
erunt posticam ut uiderent quidnam esset. Postquā
autē senes locuti sunt erubuerunt serui uehementer
quānumquā dictus fuisset sermo huiuscemodi de su-
sanna. & facta est dies crastina. Cumque uenisset popu-
lus ad ierusalem iochim. Uenerunt & duo presbiteri pleni
iniqua cogitatione aduersum susannam ut interfici-
cerent eam. & dixerunt corā populo mitte ad
susannā filiam chelchia uxore iochim & statim
miserunt & uenit cum parentibus & filiis & uniuersis
cognatis suis. Posito susanna erat dilixata annis &
pulcherrime specie. At iniqui illius serui ut discoperiret
erat enim coopta ut uel sic facerentur de core eius.
Flebant igitur sui & omnes qui uiderant eā. Consur-
gentes autem duo presbiteri in medio populi posu-
erunt manus suas super caput eius. Que flens susanna

ad caelum. Erant enim coreus fiducia abens in dño, &
dixerunt presbiteri cum deambularem in pomariis solum
gressa e. haec cum duabus puellis & clausit ostia pomarii
& dimisit puellas. Venitque ad eam adulescens quent abson
ditas & concubuit cum ea. Porro nos cum essemus in anzu
lo pomarii uidentes iniquitatem cucurrimus ad eos &
uidimus eos pariter commisceri. & illum quidem non quui
mus comprehendere quia fortior nobis erat & aperit ostium
& filuit. **H**anc igitur cum adprehendissimus inter
rogauimus quam name esse adulescens. & noluit indicare nob.
huius rei testes sumus. Creditis multatudo quasi semibus.
populi & iudicib; & condempnauerunt ad mortem. & cla
mavit autem uocem magna susanna & ait. **D**ñs aeternae
qui absconditorum es cognitor qui nosti omnia antequam fiat.
Tusis qm̄ falsum conturme tulerunt testimonium. 7
& ecce morior cum nihil horum fecerim quae si maliciose
conposuerunt aduersum me. & audiuit autem dñs uocem
Cum que ducebat ad mortem suscitauit dñs spm̄ scm̄ pueri
iuniores cuius nomen daniel; & exclamauit uocem magna
mundus ego sum a sanguine huius & conuersus omnes
populus ad eum dixit; Quis est sermo istae quam locu
tus es. qui cum staret in medio eorū ait; sic facti filii
isrl̄. non u dicantes neq; quod uerum est cognoscentes. 7
Reuerimini ad iudiciū quia falsum testimonium locutus sum
aduersum eā; Reuersus ē. ergo populus cum festinatio
ne & dixerunt eis senes ueni & sede in mediū nostrū & in
dica nobis. 7 Qui tibi dedit dñs honorem senecaras; &
dixit ad eos daniel; sperante illos ab iniuicē procul.
& iudicabo eos; Cū ergo diuisi esset alē ab altero. uocant.

170
unum deus & dixit ad eum. In uentibus dierum malorum nunc
uenerunt peccata tua quae operabaris prius. Iudicans iudicia
iusta. innocentes opprimens & dimittens noxios. di-
centes domino innocentem & iustum non interficies. Nunc ergo
fundisti eam die sub qua arbore uideris eos loquentes sibi qui
ait sub chino. Dixit autem daniel. recte mentatus es.
in capud tuum. Ecce enim angelus dei. accepta sententia
ab eo scindit te medium. & amoto eo iussit uenire alium
& dixit ei. Semen chanaan & non iuda species decepit te
& concupiscentia subuersit cor tuum. sic faciebas filiabus israel.
& illa & iumentis loquebantur uobis sed non filia iuda susti-
nuit iniquitatem uestram. Nunc ergo dic mihi sub qua
arbore comprehenderis eos loquentes sibi qui ait sub primo.
Dixit autem ei daniel recte mentatus es. & tunc capud
tuum. Maria enim angelus dei gladium habens ut secet
te medium. & interficiat uos; & clamauit itaque omnis
coelus uocem magna & benedixit deo qui saluat sperantes.
in se. & consurrexerunt aduersum duos presbiteros con-
uincit enim eos daniel. & cor suo falsum dixit & testi-
monium. Peccerunt que eis sicut male egerunt. ad-
uersum proximum. ut facerent secundum legem
morsi. & interfecerunt eos & saluatus est sanguis
innocens. in die illa. Chelcias autem & uxor eius.
laudauerunt dominum pro filia susanna cum iochim
marito eius. & cognatis omnibus. Quia non esse
in uentanea. restituerunt. Daniel autem. factus
est. magnus in conspectu populi ad chella & dem-
ceps. & rex astazes apposuit se. a patris sui.
& suscepit eum rex persarum regnum eius. Erat autem daniel.

conuiuia regis & honostrus sup omnes amicos eius;
Erant quoque idolum nomine bel apud babilonium. & in
pendebantur in eo per dies singulos similes artabas XII.
& oues quadringenta. Uniq; anforas sex. sex quoque co
lebat eum. & bibat per singulos dies adotat eum. Porro daniel
adotabat dnm suum;
Dixitque ei. rex. quare non otas bel.
qui respondens ait eis. quia non colo idolam manu facta, sed ui
uentem dnm qui creauit caelum & terram & habet potesta
tem omnis carnis. & dixit ad eum rex. non tibi in deo. esse
bel uiuens dnm. Annon uides quanta comedat & bibat coti
dinae. & ita daniel adridens. nee res. rex. iste enim in
transitus luteus e. & uo uensicus aeternus; Neque comedit
aliquando & intratus rex uocauit sacerdotes eius & ait eis;
Nisi dixeritis mihi quis est qui comedit in pensas. has. mo
riemur si autem ostenderitis quoniam bel comedit;
Haec moriatur daniel quia blasphemaunt in bel. & rex.
daniel regi. fiat uerba uerbum tuum; Erant ergo sa
cerdotes. bel. septuaginta & ceptas uxoribus & paruo
lis & filiis. & uenit rex. cum danihele in templum beles.
& dixerunt sacerdotes beles. Eccc nos ezechiel mur fortis
& tu ego pone aescas & unum misce. & clade ostium. &
sina anulo tuo. & cum in tres sus fueris manem nisi. inue
neris omnia. comesta abel moriemur uel daniel qui
mentatus est aduersum nos. Contempnebant autem
quia fecerunt submensa absconditu. introitum. &
illu in 3 diebantur super & deuo uerbant ea. Factu
igitur postquam egressus sunt illi. & repositus ante bel.
Precipit daniel pueris suis & attulerunt cinerem
& cribauit. per totu templum coram rege;

& reges clauerunt ostiū & signantur anuloregis sifunt nocte.
 iuxta consuetudine suam & uxores & filiorū & comederunt
 omnia & biberunt. surrexit autem rex primo diluculo &
 danhel cum eo & artax saluane. signa danhel qui respondit
 saluare. statimq; cum aperuisset ostium intutus rex men-
 sam. & clamauit uocem magna magnus est bel. & non est apud
 te dolus quisquam. & risit danhel. & tenuit regem nec
 in grede cur intro & dixit. Ecce paumentū anim ad
 uer te cuius uestigia sunt hinc. & dixit rex uide o uestigia
 uirorū ac mulierū & infantū. & ita uis rex tunc ad pre-
 hendē sacerdotes & uxores & filios eorū. & ostenderunt
 ei abscondita ostiola per que ingrediebant uir & consume-
 bant quae erant super mensam. Occidit ergo illos rex
 & tradidit bel. in potestatem danheli qui subuertit eum
 & templum eius. **T**ertio draco magnus in loco illo.
 & colebant eum babiloni. & dixit rex danheli ecce nunc
 non potes dicere quia non sit ista dñi uiuens adote ergo eum;
 Dixit que danhel. Dñm dñm meū adoro quia est dñi uiuens.
 Tu autem rex danheli potestatem & interficio draconem
 absq; gladio & fuste & ait rex do tibi. Tulit ergo danhel
 picem & adipem & pilos & coxit pariter. fecit quem
 assas & dedit mos drachoni. & dirupit. ē. draco & dixit
 ecce quam colebas. Quod cum accidissent babiloni indig-
 nati sunt uehementer. & congregati aduersum regem dixe-
 runt. In deus factus ē. rex bel destruxit draconem inter-
 fecit sacerdotes occidit. & dixerunt cum uenissent
 ad regem. Tunc denobis danhelem alioqui interficiemus
 te. & domum tuā. Uidit ergo rex quod iruerent meū ue-
 hemiter & necessitate compulsus tradidit eis danhelem.

qui miserunt eum in lacum leonū. & extra bi diebus fact.
Porro in lacu erant septem leones & dabatur eis con-
die. duo corpora. & duae oues & tunc non datur sunt
eis. ut deuorerent danhelem. Erat autem abacuc.
p̄ph̄ta. iudaea. & ipse coxerat pulm̄tam & intrauerat
panes al uedlo &ibat in campum ut ferret messoribus.

Dixitq; angelus dñi ad abacuc ser p̄m̄ dium quod
habet in babilone danhelis qui est in lacu leonum
& dixit abacuc dñem in babilonem non uidi & lacū
nescio. & adprehendit eū angelus dñi in ueruceis
& portauit illum capillum capitis sui. Posuitque
eū in babilone sup lacū in imp̄u sp̄s sui. & clamauit
abacuc dicens. Danhel tolle p̄ndiū quod misit
tibi d̄s & ait danhel recordatus es mei d̄s & non reliquisti
diligenter te. & surgens quod danhel comedit. Porro
angelus dñi. restituit abacuc confesam in loco suo
Uenit ergo post die septima ut luzeret danhelem
& uenit ad lacū & intraspeixit. & ecce danhel
sedens. & exclamauit uocem magna dicens. &
Magnus es dñe d̄s danhelis & exiit eum.
Porro illos qui perditionis eius causa fuerat.
intra misit. & deuorati sunt in momento confecto